

Súd: Okresný súd Svidník
Spisová značka: 1T/170/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8615010226
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matúš Tarcala
ECLI: ECLI:SK:OSSK:2018:8615010226.15

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Svidník samosudcom JUDr. Matúšom Tarcalom v trestnej veci proti obžalovaným Bc. V. Z. a J. F. pre prečin poškodzovanie cudzej veci podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zákona, na hlavnom pojednávaní dňa 5. decembra 2018 takto

r o z h o d o l :

Obžalovaní :

1/XX.XX.XXXX nar. XX.XX.XXXX v F., trvalé bydlisko
Y. - R. XXX, okr. F. -XX.XX
2/ XX.XX nar. XX.XX.XXXX v J., trvalé bydlisko
F. - E., J. XXXX/X,

s a u z n á v a j ú z a v i n n ý c h , ž e

dňa 21.02.2015 v čase od 23.30 hod. do 00.30 hod. dňa 22.02.2015 obaja po tom, čo sa dozvedeli, že v obci Krajná Bystrá, okr. Svidník bol odhalený pamätník Dr. R. po predchádzajúcej vzájomnej dohode pricestovali na motorovom vozidle do obce Krajná Bystrá pred budovu obecného úradu, kde bol pamätník (busta) umiestnený a následne spoločným konaním pylón a na ňom umiestnenú bustu pomaľovali červenou farbou, ktorú si na tento účel doniesli so sebou, pričom na pylón napísali hanlivé slovo („SVIŇA"), kde potom si výsledok svojho konania fotograficky zadokumentovali a pred pomaľovaným pamätníkom sa aj odfotovali. Svojím spoločným konaním spočívajúcim v znehodnotení pamätníka spôsobili pre Krajskú radu Komunistickej strany Slovenska so sídlom v Prešove, ulica Sabinovská 5089/12 ako vlastníka pamätníka škodu vo výške 80,-eur,

t e d a

spoločným konaním poškodili cudziu vec tým, že ju pomaľovali a popísali farbou,

č í m s p á c h a l i

prečin poškodzovanie cudzej veci podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zákona.

r o z h o d o l :

Podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona s prihliadnutím na § 36 písm. j/, § 38 ods. 3 Tr. zákona obom obžalovaným trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona výkon trestu odňatia slobody u oboch obžalovaných podmienične o d k l a d á a podľa § 50 ods. 1 Tr. zákona určuje skúšobnú dobu v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd obom obžalovaným ukladá povinnosť, aby nahradili spoločne a nerozdielne poškodenej Komunistickej strane Slovenska, Hattalova 12, 831 03 Bratislava škodu v sume 80,- (osemdesiat) eur.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku súd poškodenú Komunistickú stranu Slovenska, Hattalova 12, 831 03 Bratislava so zvýškom nároku na náhradu škody odkazuje na civilný proces.

o d ô v o d n e n i e :

Prokurátor Okresnej prokuratúry vo Svidníku podal na tunajší súd dňa 16.11.2015 obžalobu sp. zn. Pv 116/15/7712-28 na obv. Bc. V. Z. a J. F. a to pre prečin poškodzovanie cudzej veci podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zákonana tom skutkovom základe, že dňa 21.02.2015 v čase od 23.30 hod. do 00.30 hod. dňa 22.02.2015 obaja po tom, čo sa dozvedeli, že v obci Krajná Bystrá, okr. Svidník bol odhalený pamätník Dr. Y. L. po predchádzajúcej vzájomnej dohode pricestovali na motorovom vozidle do obce Krajná Bystrá pred budovu obecného úradu, kde bol pamätník (busta) umiestnený a následne spoločným konaním pylón a na ňom umiestnenú bustu pomaľovali červenou farbou, ktorú si na tento účel doniesli so sebou, pričom na pylón napísali hanlivé slovo („SVIŇA“), kde potom si výsledok svojho konania fotograficky zadokumentovali a pred pomaľovaným pamätníkom sa aj odfotovali. Svojím spoločným konaním spočívajúcim v znehodnotení pamätníka spôsobili pre Krajskú radu Komunistickej strany Slovenska so sídlom v Prešove, ulica Sabinovská 5089/12 ako vlastníka pamätníka škodu vo výške 1617,10 eur.

Na hlavnom pojednávaní urobili obaja obžalovaní vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona, a teda že sú nevinní z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zákona na skutkovom základe uvedenom v obžalobe.

Na hlavnom pojednávaní vykonal súd dokazovanie výsluchom oboch obžalovaných, výsluchom zástupkyne poškodenej P. J., výsluchom svedkov J. O., H.. S. G., H.. J. E., J.. J. L., M., prečítaním výpovedí svedkov K.. E. L. a E. Y., odborným vyjadrením spol. JASAN CLEANING, s.r.o., listinnými dôkazmi a to: žiadosťou o vypočutie OR PZ Svidník, opatrením o podanie odborného vyjadrenia, fotodokumentáciou a zápisnicou o obhliadke miesta, oznámením Obecného úradu Krajná Bystrá, žiadosťou o vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia, sprievodnou a technickou správou, petíciou, výpisom z uznesenia Obecného úradu Krajná Bystrá z 02.03.2015, oznámením o začatí stavebného konania, stavebným povolením obce Krajná Bystrá, prehlásením o prevzatí rozhodnutia a vzdaní sa odvolania voči nemu, nájomnou zmluvou medzi obcou Krajná Bystrá a Krajskou radou Komunistickej strany Slovenska (ďalej aj "KSS"), stanoviskom poškodeného, odpismi z registra trestov, odpoveďami na lustráciu v registri priestupkov, odpoveďami na lustrácie v GP, úradným záznamom o stave iných konaní, charakteristikami - správami: Sociálnej poisťovne, obce Štós, Mestskej časti Košice - juh, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a pripojeným spisom KRP-28/1-VYS-PO-2015.

Obaja obžalovaní v podstate zhodne vypovedali, že potom, čo sa dozvedeli o odhalení pamätníka Y. L., spoločne prišli do obce Krajná Bystrá a spoločne ho poliali farbou, zdokumentovali to a zverejnili na sociálnej sieti. Obaja taktiež vypovedali, že následne sa podpísali pod trestné oznámenie, ktoré podávali iní aktivisti v súvislosti s touto vecou (odhalením busty). Obaja uviedli, že konali v nutnej obrane, pretože odhalením busty bol spáchaný trestný čin, z ich strany išlo o určitý precedens a chceli zabrániť tomu, aby sa takéto pomníky stavali po celom Slovensku. S. F. navyše uviedol, že v súvislosti s normalizáciou žil jeho otec v Nemecku, bol odsúdený na 18 mesiacov nepodmienečne a aj on (obžalovaný F.) mal kvôli tomu problémy pri štúdiu a chodila za ním ŠTB.

Zástupkyňa poškodenej P. J. vypovedala, že o pomaľovaní sochy sa dozvedela z médií a že socha bola v priebehu jedného týždňa odcudzená. Zostal tam ale pylón, pričom farba vsiakla do hĺbky asi 3cm a

nedala sa odstrániť. Konštatovala, že Y. L. urobil pre obec a pre celé východné Slovensko veľa a že busta bola odhalená aj preto, že keď v roku 2014 zomrel, niektorí ľudia nemohli ísť na jeho pohreb. Taktiež uviedla, že Y. L. nebol obvinený a že oni sa na neho pozerajú ako na rodáka obce Krajná Bystrá. Poškodená si uplatnila nárok na náhradu škody vo výške 3.500,- eur, ktorý v priebehu konania upravila na sumu 1.607,10 eur.

Svedok J. O. vypovedal, že bol oslovený vyšetrovateľom na vyčíslenie škody. Ocenenie urobil len na základe fotodokumentácie (samotnú bustu nevidel) z vlastného cenníka. Vyčíslenie robil pri čistení strojom, ktorý majú zakúpený, pričom vychádzal z toho, že išlo o syntetickú farbu, pretože to mu oznámil vyšetrovateľ. Tento stroj odstráni farbu bez ohľadu na druh farby a bez ohľadu na druh farby majú stanovenú aj taxu za činnosť stroja. Svedok uviedol, že farba mohla byť odstránená aj iným spôsobom - napr. handrou, teda ručne.

Svedok Mgr. S. G. vypovedal, že do obce Krajná Bystrá prišiel 16.10.2015 a potom podal s inými osobami podnet na začatie trestného stíhania, ktoré bolo neskôr odmietnuté. Uviedol, že schvaľuje konanie obžalovaných a že spolu s J. S. dali aj podnet na začatie trestného stíhania voči sebe, no to bolo odmietnuté. Ďalej konštatoval, že on sám chcel pamätník pomaľovať, no keď tam prišiel, bola tam policajná hliadka, ktorá mu v tom zabránila, čo bolo riešené v priestupkovom konaní, kde dostal pokutu 30,- eur, voči čomu podal odpor a ku dňu jeho výpovede bola vec stále v riešení.

Svedok H.. J. E. síce vypovedal na hlavnom pojednávaní, vypovedal ale ohľadom odborného vyjadrenia podaného v inom konaní, a tak jeho výsluch (ako konštatoval aj Krajský súd v Prešove v zrušujúcom uznesení sp. zn. 1To/28/2016) nebol vykonaný zákonným spôsobom, a preto na neho súd neprihliadal.

Svedkyňa PhDr. F. L., CSc., vypovedala, že dospela k záveru, že dielo (predmetná busta Vasiľa L.) nemá žiadnu umeleckú hodnotu. Konštatovala, že hodnota diela sa určuje rôznym spôsobom, závisí aj od jeho autora a vykonáva sa aj porovnanie obdobných diel, čo môže mať vplyv na hodnotu diela.

Svedok RSDr. E. L. v prípravnom konaní vypovedal, že podal trestné oznámenie za poškodenie busty a pylónu postavenej na počesť rodáka obce Krajná Bystrá Dr. Y. L., ktorá bola slávnostne odkrytá v obci dňa 21.02.2015. Svedok konštatoval, že bustu a pylón dala vyhotoviť Krajská rada KSS, boli na ňu vydané všetky povolenia, je k dispozícii celá dokumentácia a busta bola umiestnená na mieste, ktorý si Krajská rada KSS prenajala od obce. Pred samotným umiestnením pamätníka bol vykonaný prieskum u obyvateľov obce a väčšina z nich podpísala, že súhlasia s jeho postavením. Slávnostné otvorenie bolo dňa 21.02.2015 aj za účasti médií, no dňa 22.02.2015 volal svedkovi známy, že busta je pomaľovaná červenou farbou. Svedok L. ďalej uviedol, že následne sa bol pozrieť na miesto a videl bustu pomaľovanú červenou farbou a na pylóne napísané slovo "sviňa".

Svedok E. Y. v prípravnom konaní vypovedal, že ako starosta obce Krajná Bystrá bol oslovený predsedníčkou Krajskej rady KSS s požiadavkou o umiestnenie pamätnej tabule rodákovi obce Dr. Y. L. v obci. Petičný výbor zozbieral 197 podpisov obyvateľov obce, ktorí s tým súhlasili a na základe toho obecné zastupiteľstvo dňa 20.09.2014 schválilo umiestnenie pamätnej dosky na parcele pred budovou obecného úradu a schválilo aj nájomnú zmluvu týkajúcu sa predmetnej parcely. Dňa 18.11.2014 vydala obec Krajná Bystrá stavebné povolenie na predmetnú stavbu, ktoré nadobudlo právoplatnosť 20.11.2014, čím bola stavba zo strany obce povolená. Na realizáciu projektu a úhradu nákladov neboli použité prostriedky obce a dňa 21.02.2015 bola v obci slávnostne odhalená busta Dr. Vasiľa L. na jeho počesť ako rodáka obce, ktorý sa zaslúžil o rozvoj regiónu a obce. Celý ceremoniál organizovala Krajská rada KSS, kde obec nevyvíjala žiadnu činnosť. Dňa 22.05.2015 bolo v ranných hodinách zistené, že busta je pomaľovaná červenou farbou.

Podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona kto poškodí cudziu vec tým, že ju postrieka, pomaľuje, popíše farbou alebo inou látkou, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

V prejednávanej veci nebolo sporné to, či sa skutok stal a kto ho spáchal, keďže obaja obžalovaní sa k spáchaniu skutku priznali. Obžalovaní Bc. V. Z. a J. F. spoločným konaním poškodili cudziu vec (keďže tá im nepatrila) tým, že ju pomaľovali a popísali (nápisom "SVIŇA"), čím naplnili objektívnu stránku skutkovej podstaty prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zákona. Obžalovaní (subjekty trestného činu) sú trestne zodpovednými

páchateľmi, keďže v čase skutku mali viac ako 14 rokov a neboli nepríčetní. Konaním obžalovaných bol zasiahnutý objekt trestného činu (prečinu), ktorým je záujem na ochrane vlastníckeho práva k veci (konkrétne neporušenosť a použiteľnosť veci obvyklým spôsobom vrátane jej estetického vnímania). Obžalovaní pritom konali v priamom úmysle (subjektívna stránka), keďže chceli spôsobom uvedeným v Trestnom zákone porušiť záujem ním chránený.

Pre naplnenie znakov skutkovej podstaty prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona nie je rozhodujúca ani hodnota veci, ktorá je predmetom útoku, rozhodujúce je len to, že ide o vec, ktorá patrí inej osobe ako páchatelovi. Preto ani výpoveď svedkyne PhDr. F. L., CSc., podľa ktorej socha Y. L. nemá žiadnu umeleckú hodnotu, nemá žiaden vplyv na posudzovanie konania obžalovaných.

Obžalovaní tak spoločným konaním naplnili všetky znaky skutkovej podstaty prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zákona. S ohľadom na obranu obžalovaných bolo sporným (a pre rozhodnutie vo veci rozhodujúcim) posúdenie toho, či aj napriek formálnemu naplneniu všetkých znakov uvedenej skutkovej podstaty je ich konanie trestným činom alebo nie. Obranu obžalovaných možno zhrnúť v dvoch bodoch a to:

- a) namietali, že ich konanie nie je trestným činom s odôvodnením, že konali v nutnej obrane a
- b) namietali, že ich konanie nie je trestným činom s odôvodnením, že závažnosť ich konania je nepatrná (odvolávajú sa na tzv. "materiálny korektív" podľa § 10 ods. 2 Tr. zákona)

Nutná obrana

Podľa § 25 ods. 1 a 2 Tr. zákona čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu.

Obžalovaní svoje konanie kvalifikovali ako konanie v nutnej obrane argumentujúc, že ním odvracali trvajúci útok, pretože odhalením pamätníka Y. L. bol podľa nich spáchaný trestný čin podpory a propagácie skupín smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 422 ods. 1 Tr. zákona resp. trestný čin popieranie a schvaľovanie holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti podľa § 422d Tr. zákona a že ide o trestný čin trváci, ktorý by bol dokonaný až vtedy, keď by bol pamätník odstránený. Konštatovali, že spôsob nutnej obrany, ktorý zvolili (pomaľovanie busty a pylónu červenou farbou), bol spôsobilý zamedziť pokračovaniu útoku na záujmy chránené Trestným zákonom, pretože menej intenzívne konanie (napr. zakrytie pamätníka plachtou) by zamedzilo trvanie útoku len na zanedbateľný čas, a teda by nespĺňalo požiadavku efektivity obranného konania.

S uvedenými argumentmi sa ale súd nestotožnil. Samotným odhalením pamätníka Y. L. nemohlo dôjsť k útoku na záujem chránený Trestným zákonom, ktorý by trval (alebo priamo hrozil) a ktorý by bolo možné odvrátiť jeho pomaľovaním. Ak malo odhalenie pamätníka založiť trvajúci útok, ako tvrdia obžalovaní, súdu nie je zrejmé, ako mohlo jeho pomaľovanie trvanie tohto útoku zastaviť. Ak malo nebezpečenstvo z tohto "útoku" plynúť z odhalenia pamätníka a zo sprístupňovania informácie o jeho odhalení verejnosti, tak paradoxne samotní obžalovaní odhalením a následným zverejnením fotografií na sociálnych sieťach prispeli k upriamaniu pozornosti verejnosti na tento pamätník.

Navyše aj krajský súd v zrušujúcom uznesení sp. zn. 1To/28/2016, ktorým je prvostupňový súd v zmysle § 327 ods. 1 Tr. poriadku viazaný, konštatoval, že aj zo znenia a aj koncepcie § 25 Tr. poriadku vyplýva, že konanie v rámci nutnej obrany musí smerovať voči útočníkovi. V tomto prípade ale konanie obžalovaných nesmerovalo voči útočníkovi, pretože samotnú sochu ako neživý a staticky osadený predmet nie je možné považovať za útočníka. Od konania v nutnej obrane je potrebné rozlišovať konanie v krajnej núdzi, čo je v zmysle § 24 Tr. zákona rovnako ako konanie v nutnej obrane okolnosťou vylučujúcou trestnosť činu. Kým pri konaní v nutnej obrane sa odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok, konaním v krajnej núdzi sa odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému Trestným zákonom. Aby konanie odvracajúce priamo hroziace nebezpečenstvo naplnilo všetky atribúty konania v krajnej núdzi, musí spĺňať okrem iného aj kritéria proporcionality (nepôjde o krajnú núdzu, ak spôsobený následok je zjavne závažnejší, než ten, ktorý hrozil) a subsidiarity (nepôjde o krajnú núdzu, ak nebezpečenstvo bolo možné odvrátiť inak a včas).

Obžalovaní vo svojich výpovediach zhodne uviedli, že konali spôsobom uvedeným v skutkovej vete tohto rozsudku preto, aby nedošlo k ďalším obdobným konaniam, t.j. odhaľovaniu podobných pamätníkov na Slovensku. Žiadnym spôsobom ale nebolo preukázané (a ani to obžalovaní netvrdili), že v čase odhalenia pamätníka Vasiľa L. existovalo priamo hroziace nebezpečenstvo odhalenia ďalších obdobných pamätníkov, ktorých odhaleniu bolo možné zamedziť okamžitým zásahom farbou voči pamätníku Vasiľa L., a teda že bolo nevyhnutné konať bezprostredne, rýchlo, bez možnosti využitia iných (zákonných) prostriedkov, napr. podaním trestného oznámenia (v zmysle zásady subsidiarity). Obžalovaní sa podľa ich výpovedí až následne (po spáchaní predmetného skutku) pripojili k trestnému oznámeniu podanému voči osadeniu sochy Y. L.. Ich konanie preto nemohlo byť ani konaním v nutnej obrane a ani konaním v krajnej núdzi.

Materiálny korektív

Podľa § 10 ods. 2 Tr. zákona nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná.

Podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp vlády práva. Právny štát je štát, kde vládne právo - právne normy, ktoré ako všeobecne záväzné pravidlá správania sa majú platiť pre všetkých a majú byť vynúiteľné štátnou mocou. Nebolo by v súlade s princípmi právneho štátu, ak by bolo porušovanie právnych noriem tolerované v dôsledku individuálneho presvedčenia jednotlivcov o ich nesprávnosti. Ak zmyslom konania obžalovaných mal byť boj proti totalitarizmu, poukázanie na zločiny komunistického režimu, ktorého predstaviteľom bol aj Y. L., tak spôsob, ktorý obžalovaní zvolili, nie je spôsobom demokratickým, ale spôsobom svojvoľným až anarchistickým - nerešpektujúcim hodnoty akými sú práva a oprávnené záujmy iných. Ide o prejav presvedčenia, že len ich názor je ten správny a na jeho presadenie môžu použiť akékoľvek prostriedky (aj násilné) bez ohľadu na to, či nimi zasiahnu do práv iných.

Ak konanie obžalovaných malo byť vyjadrením ich slobody prejavu, tak je potrebné uviesť, že ani sloboda prejavu nie je bezhraničná, ak naráža na práva iných. Obžalovaní namiesto toho aby využili zákonné prostriedky, ak mali námietky voči zákonnosti osadenia sochy Y. L., svojvoľne zasiahli do majetkových práv iného.

Akceptovanie správania obžalovaných by mohlo byť závažným precedensom a mohlo by otvoriť Pandorinu skrinku s konaniami, ktoré by negatívne zasahovali do práv a slobôd iných v dôsledku subjektívneho presvedčenia o správnosti takéhoto konania, hoci objektívne sú tieto práva chránené právnymi predpismi. Už z tohto dôvodu závažnosť takéhoto konania nie je nepatrná.

Tento rozsudok nie je obhajobou Y. L., komunistického režimu a ani zločinov v ňom páchaných. Naopak, odsúdenie konania obžalovaných týmto rozsudkom sleduje poskytnutie ochrany princípom právneho štátu - ochrany pred svojvoľným zásahom do práv iných obchádzajúcim zákonné postupy.

Krajský súd v zrušujúcom uznesení sp. zn. 1To/28/2016 konštatoval, že aj výška škody, ktorá mala byť spôsobená, je jedným z kritérií, ktoré umožňujúrobiť záver o závažnosti činu. Súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že konaním obžalovaných bola spôsobená škoda vo výške 80,- eur (viď záverečnú časť tohto odôvodnenia), čo samo o sebe nepostačuje na konštatovanie, že závažnosť konania obžalovaných je nepatrná. Aj v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 Tr. zákona ale aj z odôvodnenia uznesenia krajského súdu je výška škody (následok konania) len jednou (teda nie jedinou a ani rozhodujúcou) z okolností určujúcich závažnosť konania. Základným znakom skutkovej podstaty prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 246 ods. 1 Tr. zákona nie je spôsobenie malej škody (tzn. škody prevyšujúcej sumu 266,- eur), a teda tento prečin sa dopustí páchatel' aj v prípade, že spôsobí škodu nižšiu ako malú. Nakoniec aj samotným cieľom zavedenia tejto skutkovej podstaty trestného činu do Trestného zákona, bolo postihovať aj konania, ktoré pre nenaplnenie znaku malej škody nebolo možné subsumovať pod skutkovú podstatu prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 Tr. zákona (resp. § 257 ods. 1 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31.12.2005 vzhľadom na to, že ide o skutkovú

podstatu, ktorá bola súčasťou Trestného zákona aj pred 01.01.2006). Hranica malej škody (266,- eur) tak nemôže byť rozhodujúcim kritériom pre posudzovanie závažnosti konania obžalovaných.

Aj napriek tomu, že súd ustálil výšku škody na rozdiel od obžaloby len na sumu 80,- eur, s ohľadom na ďalšie okolnosti prípadu a to najmä postoj obžalovaných k svojmu konaniu, ktorí svoje konanie nielenže neoľutovali no naopak, boli a stále sú na neho hrdí, s prihliadnutím k funkciám trestného práva, medzi ktoré patria aj funkcia preventívna, ktorej cieľom je zabrániť ďalšiemu páchaniu trestnej činnosti či už zo strany obžalovaných (individuálna prevencia) ako aj iných osôb (generálna prevencia), nebolo možné dospieť k záveru, že by závažnosť konania obžalovaných bola nepatrná.

Na vyššie uvedených záveroch nemohol nič zmeniť ani výsluch svedka Mgr. J. E., a preto vykonanie tohto dôkazu navrhované obhajobou súd odmietol. Tento svedok nebol priamym svedkom konania obžalovaných, ale podával odborné vyjadrenie ako pracovník Ústavu pamäti národa, ktoré aj vzhľadom na zrušujúce uznesenie krajského súdu nie je v tomto konaní použiteľné (podával ho v inej ako tejto trestnej veci). Svedkom konania obžalovaných nebol ani vypočutý svedok Mgr. S. G., pričom ani jeho výpoveď o tom, že schvaľuje konanie obžalovaných a že aj on sám chcel pamätník pomalovať, nemá žiaden vplyv na posudzovanie trestnosti činu obžalovaných. Svedkami konania obžalovaných neboli ani v prípravnom konaní vypočutí svedkovia RSDr. E. L. a E. Y., z ktorých výpovedí súd považoval za podstatné uviesť len to, že títo svedkovia potvrdili, že na osadenie pamätníka Y. L. boli splnené všetky formálne náležitosti, čo potvrdzujú aj listinné dôkazy (stavebné povolenie, nájomná zmluva, súhlas občanov obce v petícii).

Trest

Pri určovaní druhu a výmery trestu ukladaného obžalovaným sa súd riadil základnými zásadami uvedenými v ustanovení § 34 Tr. zákona a bral teda do úvahy konkrétne okolnosti spojené so spôsobom spáchania trestného činu a jeho následkom, zavinením, poľahčujúcimi a priťažujúcimi okolnosťami, osobami páchatelov, ich pomermi a možnosťou ich nápravy.

U oboch obžalovaných súd zistil jednu poľahčujúcu okolnosť a to tú, že pred spáchaním trestného činu viedli riadny život (§ 36 písm. j/ Tr. zákona) a nezistil žiadnu priťažujúcu okolnosť. Obž. Z. nemá žiaden záznam v registri trestov a obž. F. bol podľa odpisu z registra trestov v minulosti 2x odsúdený a to ešte v rokoch 1971 a 1980, pričom obe tieto odsúdenia sú zahladené (na obžalovaného sa hľadí, akoby nebol odsúdený). Obž. F. nemá žiaden záznam v registri priestupkov a obž. Z. má v registri priestupkov 2 záznamy, pričom jeden je z obdobia po spáchaní predmetného trestného činu, a tak na neho súd pri hodnotení jeho správania pred spáchaním trestného činu neprihliadal a druhý záznam sa týka konania o priestupku, ktoré skončilo odložením veci. Podľa správy o povesti vypracovanej obcou Štós obž. Z. v obci nie je obľúbený, je konfliktný a má zlé susedské vzťahy. Táto charakteristika (aj vzhľadom na to, že je neurčitá - nie je z nej zrejmé akým spôsobom a kedy mal byť obžalovaný konfliktný ako aj na konštatovanie obce, že obžalovaný nebol riešený komisiou na ochranu verejného poriadku) nie je spôsobilá zmeniť záver súdu o tom, že obžalovaný Z. viedol pred spáchaním trestného činu riadny život.

Pri prevahe poľahčujúcich okolností nad okolnosťami priťažujúcimi (pomer 1:0) súd aplikujúci ustanovenie § 38 ods. 3 Tr. zákona ukladal obžalovaným trest pri trestnej sadzbe odňatia slobody až 8 mesiacov (horná hranica trestnej sadzby stanovenej v §246 ods. 1 Tr. zákona, t.j. 1 rok, sa znížila o 1/3 z rozdielu medzi dolnou a hornou hranicou trestnej sadzby, t.j. o 4 mesiace). Pri takto určenej trestnej sadzbe súd považoval za primerané u oboch obžalovaných uloženie trestu odňatia slobody vo výmere 2 mesiacov, a to s podmienčným odkladom jeho výkonu a určením skúšobnej doby v trvaní 18 mesiacov.

Podľa názoru súdu u obžalovaných by aj s ohľadom na ich postoj k spáchanému trestnému činu prezentovaný v priebehu celého trestného konania (obžalovaní svoje konanie nielenže neoľutovali, ale sú na neho hrdí) ale aj spôsob spáchania trestného činu (obžalovaní nespáchali trestný čin v afekte, ale ich konanie si vyžiadalo prípravu (vzájomnú dohodu, zabezpečenie farieb a pod.) a pomerne dlhú cestu z Košíc do obce Krajná Bystrá, kedy mohli zväžiť a prehodnotiť to, čo chcú urobiť a aj možné následky) iný druh trestu ako trest odňatia slobody nenaplnil účel trestu, ktorým je podľa § 34 ods. 1 Tr. zákona zabezpečenie ochrany spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov. Tento účel bude u obžalovaných dosiahnutý hrozbou premeny podmienčného

trestu na trest nepodmienečný, ak počas skúšobnej doby podmieneného odsúdenia nebudú viesť riadny život. Uvedená hrozba má na obžalovaných pôsobiť jednak preventívne (aby nepáchali ďalšiu trestnú činnosť) a aj výchovne a nakoniec má odradiť aj iné osoby od prípadného páchania trestnej činnosti (generálna prevencia) - napr. svedok Dostál vypovedal, že konanie obžalovaných schvaľuje a že aj on chcel pamätník pomalovať, no bolo mu v tom zabránené. Tento trest nemôže žiadnym spôsobom zasiahnuť do práva obžalovaných na slobodu prejavu a na slobodné prezentovania ich politických či ideologických postojov. Je ale potrebné, aby ich prezentovali v medziach zákona tak, aby tým nad jeho rámec nezasahovali do práv a slobôd iných.

Škoda

Podľa obžaloby mala byť konaním obžalovaných spôsobená škoda vo výške 1.617,10 eur, pričom obžaloba pri určení výšky škody vychádzala z odborného vyjadrenia vo vzťahu ku ktorému bol na hlavnom pojednávaní opakovane vypočúvaný ako svedok J. O.. Ten vypovedal, že výška škody bola stanovená ako výška nákladov na vyčistenie sochy a pylónu strojom na to určeným, pričom sa vychádzalo len z fotografií (keďže samotná socha už v tom čase bola odcudzená) a informácie poskytnutej vyšetrovateľom, že bola použitá syntetická farba. Tu je potrebné uviesť, že súčasťou spisu nie je žiaden dôkaz, ktorý by preukazoval, že bola skutočne použitá farba syntetická a aj svedok O. vo svojej výpovedi pripustil, že druh farby sa zo samotných fotografií určiť nedá a že použitá mohla byť aj farba, ktorú by bolo možné umyť handrou - ručne.

Vzhľadom na to, že predmetná socha nie je spôsobilá byť predmetom skúmania (podľa vyjadrenia svedkov mala byť odcudzená), súd musel aplikovať zásadu "in dubio pro reo" (v pochybnostiach v prospech obvinených), a tak vychádzal z predpokladu, že obžalovaní použili na spáchanie predmetného skutku farbu, ktorú bolo možné umyť aj ručne. Za tým účelom súd oslovil viaceré podnikateľské subjekty, ktorých predmetom podnikania sú upratovacie práce na podanie odborného vyjadrenia ohľadom vyčistenia predmetnej sochy a pylónu. Z oslovených podnikateľských subjektov podala odborné vyjadrenie len spoločnosť JASAN CLEANING, s.r.o., Vyšný Mirošov, podľa ktorého by táto spoločnosť vykonala vyčistenie predmetnej sochy a pylónu v prípade, že by bola použitá farba riediteľná vodou odhadom za čas 8-10 hodín a v prípade, že by farba nebola riediteľná vodou odhadom za čas 15-17 hodín. Spoločnosť JASAN CLEANING, s.r.o. by fakturovala cenu prác vo výške 10,- eur/hodinu, v čom je obsiahnutá aj doprava, čistiace prostriedky a ochranné pomôcky. Okrem toho by si uplatňovala aj 25% prirážku za odborné práce.

Obžalovaní a prokurátor súhlasili len s prečítaním vyššie uvedeného odborného vyjadrenia namiesto výsluchu osoby, ktorá odborné vyjadrenie podala, a tak s ohľadom na kontradiktórnosť procesu a skutočnosť, že výsluch takejto osoby by si vyžiadal odročenie pojednávania a oddialilo by sa tak rozhodnutie vo veci za účelom dokazovania skutočností nepodstatnej pre rozhodnutie, pretože výška škody nie je v tomto prípade zákonným znakom trestného činu a ako je vyššie uvedené, nemala ani rozhodujúci vplyv pre posúdenie závažnosti konania obžalovaných, aj tu súd vychádzajúc z písomného odborného vyjadrenia použil zásadu "in dubio pro reo". Súd tak v pochybnostiach vychádzal z predpokladu, že použitá bola farba, ktorá bola riediteľná vodou, že vyčistiť sochu a pylón bolo možné za čas 8 hodín (spodná hranica intervalu určeného odhadom) a vzhľadom na to, že nebolo zrejmé, čo sa rozumie pod termínom "prirážka za odborné práce", na túto prirážku súd neprihliadal. Za výšku škody tak súd určil sumu 80,- eur (8 hodín x 10,- eur/hod) a na náhradu tejto škody súd zaviazal obžalovaných poškodenej Komunistickej strane Slovenska spoločne a nerozdielne, keďže škodu spôsobili spoločným konaním.

So zvyškom nároku na náhradu škody súd odkázal poškodenú Komunistickú stranu Slovenska podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku na civilný proces. V rámci civilného procesu bude môcť poškodená navrhovať a predkladať aj ďalšie dôkazy na preukázanie výšky škody, ktorých vykonanie presahuje potreby tohto trestného stíhania a predĺžilo by ho.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomu rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho oznámenia na Okresnom súde Svidník.

Oznámením rozsudku je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť. Ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie rozsudku.

Rozsudok môže odvolaním napadnúť prokurátor pre nesprávnosť ktoréhokoľvek výroku, obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka, okrem výroku o vine v rozsahu, v ktorom súd prijal jeho vyhlásenie, že je vinný, alebo vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, poškodený pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, zúčastnená osoba pre nesprávnosť výroku o zhabaní vecí. Rozsudok možno napadnúť odvolaním len v niektorej jeho časti alebo sa odvolania výslovne vzdať. Rozsudok možno napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.

Za obžalovaného môže podať odvolanie aj jeho zákonný zástupca a obhajca a u mladistvého tiež orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.